

KANADAN JA SUOMEN VÄLISEN SOSIAALITURVASOPIMUKSEN MUKAISIA KANADAN TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄN TYÖKYVYTTÖMYYSETUUKSIA KOSKEVAN HAKEMUKSEN JA SITÄ TÄYDENTÄVIEN LOMAKKEIDEN TÄYTTÖOHJEET

Jos

- asut Suomessa ja
- haluat hakea Kanadan työeläkejärjestelmän mukaisia työkyvyttömyysetuuksia,

sinun tulee täyttää lomake "Kanadan ja Suomen välisen sosiaaliturvasopimuksen mukaisia Kanadan työeläkejärjestelmän työkyvyttömyysetuuksia koskeva hakemus"*.

Jos olet ollut työstä pois kaksitoista kuukautta tai kauemmin, sinun on syytä jättää hakemus mahdollisimman pian. Jos hakemus viivästyy, saatat menettää oikeutesi työkyvyttömyysetuuteen tai menettää etuuden usealta kuukaudelta, jos se myönnetään.

Tämä ohjekirjanen on tarkoitettu avuksi hakemuksen ja sitä täydentävien lomakkeiden täyttämiseksi. Lue ohjeet huolellisesti ja seuraa niitä tarkoin. Jotta hakemuksesi voitaisiin käsitellä mahdollisimman nopeasti, Service Canada *tarvitsee* kaikki hakemuslomakkeessa pyydetyt tiedot. Mitä huolellisemmin täytät lomakkeet, sitä paremmin voimme sinua palvella.

- * Jos haluat hakea Kanadan vanhuusturveläkettä tai Kanadan työeläkejärjestelmän vanhuus-, tai perhe-eläkettä, lapsenetuutta tai hautausavustusta, sinun tulee täyttää toinen lomake eli "Kanadan ja Suomen välisen sosiaaliturvasopimuksen mukaisia Kanadan vanhuusturveläke-, vanhuuseläke- ja perhe-eläke -etuuksia koskeva hakemus". Saat lomakkeen tältä verkkosivustolta ja lähimmästä sosiaaliturvatoimistostasi.

This guide is also available in English under the title Guide for Completing an Application and Supporting Forms for Canada Pension Plan Disability benefits under the Agreement on Social Security between Canada and Finland

Ce guide est également offert en français sous le titre Guide pour remplir une demande de prestations d'invalidité et les formulaires pertinents du Régime de pensions du Canada en vertu de l'Accord de sécurité sociale entre le Canada et la Finlande

Eläkkeen saamisen edellytykset

Edellytykset Kanadan työeläkejärjestelmän mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen saamiseksi ovat, että:

- olet alle 65-vuotias,
- olet työkyvytön,
- olet suorittanut vakuutusmaksuja Kanadan työeläkejärjestelmään sen jälkeen, kun järjestelmä vuonna 1966 tuli voimaan,
- olet maksanut vakuutusmaksuja Kanadan tai Suomen työeläkejärjestelmään neljän vuoden ajan kuudesta työkyvyttömyyttäsi välittömästi edeltäneestä vuodesta tai kolmen vuoden ajan kuudesta työkyvyttömyyttäsi välittömästi edeltäneestä vuodesta, jos olet maksanut vakuutusta vähintään 25 vuotta.

Jotta sinua voidaan pitää työkyvyttömänä Kanadan työeläkejärjestelmän tarkoittamassa mielessä, sinulla tulee olla vakava ja pitkäaikainen fyysinen tai psyykinen sairaus, vika tai vamma. "Vakava" tarkoittaa, että et voi tehdä mitään säännöllistä ansiotyötä. "Pitkäaikainen" tarkoittaa, että työkyvyttömyytesi todennäköisesti jatkuu eikä sen kesto voida arvioida, tai että se todennäköisesti johtaa kuolemaan.

Kanadan työeläkejärjestelmästä työkyvyttömän vakuutetun lapselle maksettava etuus

Jos sinulla on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen ja huollettavasi on alaikäinen lapsi (myös adoptiolapsi), saattaa lapsellasi olla oikeus työkyvyttömän vakuutetun lapselle maksettavaan etuuteen edellyttäen, että hän on

- alle 18 -vuotias tai
- 18 vuotta täyttänyt, mutta alle 25-vuotias ja päätoiminen opiskelija koulussa tai yliopistossa.

Voit hakea tätä etuutta alle 18-vuotiaalle, huollettavasi olevalle lapselle samalla lomakkeella kuin omaa työkyvyttömyyseläkettäsi. (Ks. lähemmin tämän oppaan sivulta 4.)

Jos lapsesi on täyttänyt 18 vuotta, hänen tulee jättää *erillinen* hakemus etuuden saamiseksi. Hänen tulee täyttää lomake "Kanadan ja Suomen välisen sosiaaliturvasopimuksen mukaisia Kanadan työeläkejärjestelmän lapsenetuuksia koskeva hakemus". Saat lomakkeen tältä verkkosivustolta ja lähimmästä sosiaaliturvatoimistostasi.

Hakemuksen ja sitä täydentävien lomakkeiden täyttöohjeet

Hakemuslomake

Hakemusta koskeva Service Canadian kirjeenvaihto käydään joko englannin tai ranskan kielellä oman valintasi mukaan. Merkitse rastilla valitsemasi kieli lomakkeen ylälaudassa olevaan kohtaan.

Osio 1 – Yleistä vakuutetusta

Jos täytät hakemuksen sellaisen henkilön puolesta, joka ei itse kykene sitä täyttämään, alla oleviin kohtiin merkittävät tiedot koskevat kyseistä henkilöä. Liitä hakemukseen lyhyt selostus niistä syistä, joiden vuoksi hakija ei itse kykene hakemusta tekemään.

Kohta 1

Ilmoita sekä suomalainen henkilötunnukseksi että kanadalainen sosiaalivakuutusnumerosi. Jos sinulla ei ole kanadalaista sosiaalivakuutusnumeroa tai se ei ole tiedossasi, hakemuslomakkeen kohdissa 2 ja 4 antamasi tiedot saattavat riittää henkilöllisyytesi varmistamiseksi.

Kohta 2

Ilmoita koko nimesi (etunimi tai -nimet ja sukunimi) sekä sukunimesi syntymäsi aikaan (jos se ei ole sama kuin nykyinen sukunimesi). Syntymässä saatu sukunimi tarvitaan henkilöllisyyden varmentamiseksi, jos nimi on muuttunut avioliiton kautta tai muusta syystä.

Kohta 3

Jos Kanadan sosiaalivakuutuskorttiin merkitty nimi on eri kuin kohdassa 2 ilmoittamasi nimi, mainitse kohdassa 3 täydellinen nimesi *täsmälleen* sellaisena, kuin se kortissa on. Tämä auttaa Service Canadaa selvittämään, mitä vakuutusmaksuja olet suorittanut Kanadan työeläkejärjestelmään ja toteamaan, onko sinulla oikeus Kanadan työeläkejärjestelmän työkyvyttömyysetuuksiin.

Kohta 4

Ilmoita syntymäaikasi ja liitä hakemukseen syntymätodistus.

Kohta 5

Ilmoita tämänhetkinen siviilisäätyysi.

Kohdat 6 ja 7

Kohdassa 6 kysytään tämänhetkistä kotiosoitettasi. Jos haluat saada hakemustasi koskevan kirjeenvaihdon sekä etuussuoritukset toiseen osoitteeseen, ilmoita tämä osoite kohdassa 7. Muussa tapauksessa siirry kohtaan 8.

Kohta 8

TTässä kohdassa kysytyt tiedot auttavat Service Canadaa selvittämään, kuuluuko hakemuksesi Kanadan vai Quebecin työeläkejärjestelmän (Quebec Pension Plan / Régime de rentes du Québec) piiriin¹.

Jos olet maksanut vakuutusmaksuja sekä Quebecin että Kanadan työeläkejärjestelmään, provinssi, jossa asuit välittömästi ennen Kanadasta lähtöäsi, ratkaisee, kumman järjestelmän piiriin kuulut. Jos olet maksanut vakuutusmaksuja kumpaankin järjestelmään ja olet oikeutettu työkyvyttömyyseläkkeeseen, kyseinen järjestelmä maksaa koko etuuden kumpaankin järjestelmään suorittamiesi vakuutusmaksujen perusteella.

Kohta 9

Jos olet asunut muualla kuin Kanadassa ja Suomessa tai suorittanut sosiaaliturvamaksuja johonkin toiseen maahan, sinulla saattaa olla oikeus sen maan sosiaaliturvajärjestelmän mukaisiin etuuksiin. On tärkeää, että annat täydellisen vastauksen kohtaan 9 varmistaaksesi, että saat kaikki etuudet, joihin olet oikeutettu.

¹ Kanadan työeläkejärjestelmä kattaa koko Kanadan, lukuun ottamatta Quebecin provinssia, missä on oma vastaava työeläkejärjestelmä, the Quebec Pension Plan.

Kohta 10

Kanadan työeläkejärjestelmän mukaan lapsenhoitoajat, joilta ei ole lainkaan ansioita tai ansioita on vain vähän, voidaan etuutta laskettaessa jättää huomioon ottamatta, mikä usein nostaa etuuden määrää. Tämän määräyksen soveltaminen edellyttää, että sinulla tai avio- tai avopuolisollasi on ollut oikeus Kanadan lainsäädännön mukaiseen lapsilisään tai lapsiveroetuuteen alle 7-vuotiaasta lapsesta 1.1.1966 jälkeen. Mainitse kohdassa 10, jos itselläsi tai avio- tai avopuolisollasi on 1.1.1966 jälkeen ollut oikeus Kanadan lainsäädännön mukaiseen lapsilisään tai lapsiveroetuuteen tällaisesta lapsesta. Jos vastaus on myöntävä, lähetämme sinulle erillisen lomakkeen, jossa voit antaa kaikki tämän etuuden hakemiseksi tarvittavat tiedot.

Osio 2 – Täytetään haettaessa alle 18-vuotiaan lapsen puolesta työkyvyttömän vakuutetun lapselle maksettavaa etuutta

Sinulle maksetaan etuutta alle 18-vuotiaasta lapsesta, jos lapsi on oma biologinen lapsesi tai laillinen ottolapsi ja jos hän on huollettavanasi ja valvonnassasi. **Jos lapsi on toisen henkilön huollettavana ja valvonnassa, tulee tämän henkilön hakea etuutta lapsen puolesta.**

Kohta 11

Luettele kaikki alle 18-vuotiaat lapsesi, joiden puolesta haet etuuksia, ilmoita heidän syntymä-aikansa ja liitä mukaan jokaisen lapsen syntymätodistus. Mainitse myös, onko lapsi oma biologinen lapsesi vai laillinen adoptiolapsi. Jos vastauksesi on "MUU", selvitä lähemmin (esim. onko lapsi avio- tai avopuolisonne biologinen tai adoptiolapsi?).

Kohta 12

Jos lapsesi ovat toisen henkilön huollettavana ja valvonnassa, tulee tämän henkilön hakea etuutta lasten puolesta. Luettele lapsen/lasten nimi/nimet ja kyseisen henkilön nimi ja osoite. Service Canada lähettää sen jälkeen hakemuslomakkeen suoraan kyseiselle henkilölle.

Kohta 13

Mainitse, onko kohdassa 11 lueteltujen lasten puolesta haettu tai heille saatu etuuksia Kanadan tai Quebecin työeläkejärjestelmästä. Jos vastaus on myöntävä, ilmoita sosiaalivakuutusnumero, jota käytettiin etuuksia haettaessa tai saataessa.

Kanadan työeläkejärjestelmän mukaan lapsi voi saada kahta vakiomääräistä etuutta, jos molemmat vanhemmat ovat olleet Kanadan työeläkejärjestelmän piirissä ja ovat joko kuolleet tai tulleet työkyvyttömiksi ja jos kumpaakin etuutta koskevat kaikki kelpoisuusehdot täyttyvät.

Osio 3 – Vakuutus

Allekirjoita hakemuslomake.

Allekirjoituksellasi vakuutat, että hakemuksessa antamasi tiedot ovat totuudenmukaisia. Sinun tulee ilmoittaa Service Canadalle kaikista muutoksista, jotka saattaisivat vaikuttaa sinun tai vakuutetun oikeuteen etuuksiin. Tällaisia muutoksia ovat sinun tai vakuutetun terveydentilan koheneminen, paluu koko- tai osapäivätyöhön tai työkokeiluun, opiskelu koulussa tai yliopistossa, kaupalliset tai tekniset opinnot, ja kaikenlainen kuntoutus. Valtuutat myös Suomen yhdyslaitoksen luovuttamaan Service Canadalle tietoja, joilla saattaa olla vaikutusta oikeuksiisi tai vakuutetun oikeuksiin saada hakemiasi Kanadan järjestelmän mukaisia etuuksia.

HUOMIO: Jos annat virheellisen tai harhaanjohtavan lausunnon, voit joutua maksamaan *Canada Pension Planin* mukaisen hallinnollisen sakon mahdollisine korkoineen tai joutua syytteeseen rikkomuksesta. Kaikki vastaanottamasi tai saavasi etuudet, joihin sinulla ei ollut oikeutta, on maksettava takaisin.

Todistajan vakuutus tarvitaan *vain*, jos vakuutettu/hakija allekirjoittaa hakemuksensa puumerkillä.

Kyselylomake

Kyselylomakkeella annat tietoja tilanteestasi. Ilmoittamalla tiedot koulutuksesta, työhistoriasta, saaduista etuuksista ja terveydentilasta varmistat, että Kanadan työeläkejärjestelmällä on kaikki tarpeelliset tiedot hakemuksesi käsittelemiseksi.

Suostumus Service Canadalle hankkia henkilökohtaisia tietoja

Tämä lomake valtuuttaa Canada Pension Planin hankkimaan henkilökohtaisia (lääketieteellisiä ja muita) tietoja sinusta. Lomakkeita on kaksi kappaletta, yksi Service Canadalle ja toinen lääkärillesi. Sinun on täytettävä, allekirjoitettava ja päivättävä molemmat lomakkeet.

Lääkärintlausunto

Lääkärintlausunnon täyttää työkyvyttömyyttä aiheuttavan tilanteen parhaiten tunteva lääkäri.

- Kirjoita painokirjaimin nimesi, osoitteesi ja puhelinnumerosi tämän lomakkeen ensimmäisellä sivulla niille varattuun kohtaan. Kirjoita sosiaalivakuutusnumerosi jokaisen sivun ylälaitaan.
- Pyydä lääkäriä täyttämään lomakkeen muut kohdat japaaluttamaan se sinulle.

Kun saat lääkärinlausunnon täytettynä takaisin, sulje se kirjekuoreen yhdessä täytetyn hakemuksen ja sitä täydentävien asiakirjojen kanssa ja vie tai lähetä se lähimpään sosiaaliturvatoimistoosi.

Lisätiedot

Tarvittavat asiakirjat

Hakemukseen tulee liittää seuraavat asiakirjat:

- syntymätodistus,
- syntymätodistus jokaisesta kohdan 11 luettelossa mainitusta huollettavanasi ja valvonnassasi olevasta lapsesta,
- lääkärinlausunnot, sairaalan hoitoyhteenvedot (epikriisit) tai muut työkyvyttömyyttäsi koskevat tiedot, joista uskot olevan apua työkyvyttömyyden arvioinnissa.

Viralliset valokopiot alkuperäisistä asiakirjoista

On parempi lähettää asiakirjojen oikeiksi todistetut jäljennökset kuin alkuperäiskappaleet. Jos haluat lähettää alkuperäiset asiakirjat, lähetä ne kirjattuina. Palautamme alkuperäiset asiakirjat sinulle.

Hyväksymme alkuperäisen asiakirjan valokopion ainoastaan, jos se on helposti luettava ja jos se on alkuperäiskappaleen oikeaksi todistettu jäljennös. Voit pyytää jotakin seuraavista henkilöistä todistamaan valokopiosi oikeaksi:

- Kirjanpitäjä	- Kirkon tai uskonnollisen yhteisön viranomainen
- Ensimmäiset kansat -yhteisön päällikkö	- Kunnan kirjuri
- Service Canadan paikalliskeskuksen työntekijä virallisessa ominaisuudessa	- Liittohallituksen ministeriön tai sen jonkin viraston virkamies
- Hautausurakoitsija	- Suurlähetystön, konsulaatin tai High Commision-tuston virkamies
- Rauhantuomari	- Sellaisen maan virkamies, jonka kanssa Kanadalla on vastavuoroinen sosiaaliturvasopimus
- Lakimies, tuomari, notaari	- Poliisiviranomainen
- Rahoituslaitoksen johtaja	- Postimestari
- Terveystieteiden ja lääketieteen henkilöstö: Kiropraktikko, hammaslääkäri, lääkäri, farmaseutti, psykologi, ammatillisen koulutuksen saanut sairaanhoitaja	- Ammatti-insinööri
- Kansanedustaja tai hänen henkilöstönsä	- Sosiaalityöntekijä
- Provinssin lainsäädäntöelimen jäsen tai hänen henkilöstönsä	- Opettaja

Henkilöiden, jotka todistavat valokopiot oikeiksi, on verrattava alkuperäistä asiakirjaa valokopioon, ilmoitettava virallinen asemansa tai nimikkeensä, kirjoitettava nimikirjoituksensa ja nimenselvennys, ilmoitettava puhelinnumerosa ja ilmoitettava päivämäärä, jolloin he todistivat asiakirjan oikeaksi.

Heidän on myös kirjoitettava valokopioon seuraava ilmoitus: **Tämä valokopio on jäljennös alkuperäisestä asiakirjasta, jota ei ole muutettu millään tavoin.**

Jos asiakirjassa on tietoja molemmin puolin, molemmat puolet on jäljennettävä ja todistettava oikeaksi. Et voi todistaa oikeiksi omien asiakirjojesi valokopioita, etkä voi pyytää sukulaista tekemään niin puolestasi. Kirjoita Kanadan sosiaalivakuutusnumerosi meille lähettämiisi valokopioihin.

Työkyvyttömyysetuuksien maksaminen

Työkyvyttömyysetuuksia maksetaan neljänestä kuukaudesta lähtien siitä, kun sinun on katsottu tulleen työkyvyttömäksi. Etuudet voidaan maksaa takautuvasti enintään 12 kuukaudelta.

Jos saat yhä työkyvyttömyyseläkettä 65 vuotta täyttäessäsi, korvataan työkyvyttömyyseläkkeesi vanhuuseläkkeellä, jota aletaan maksaa 65-vuotissyntymäpäivääsi seuraavasta kuukaudesta lähtien. (Hakemusta ei tarvita, vaan eläke muuttuu automaattisesti. Saat kirjallisesti tiedon vanhuuseläkkeesi määrästä.)

Maksussa olevien eläkkeiden ja lasten etuuksien määrät tarkistetaan vuosittain tammikuussa. Tarkistus perustuu Kanadan kuluttajahintaindeksillä mitattujen elinkustannusten muutoksiin.

Kanadan työeläkejärjestelmän eläkeoikeuksien jakaminen

Jos avioliitto päättyy avioeroon tai avioliiton mitätöimiseen 1.1.1987 tai sen jälkeen, molempien aviopuolisoiden yhteiselämänsä aikana Kanadan työeläkejärjestelmän mukaisesti ansaitsemat eläkeoikeudet jaetaan tasan puolisoitten kesken. Tämä jako on tehtävä heti kun Kanadan työ- ja taito ministeriö on saanut toimenpidettä varten tarvittavat tiedot. Jos avioero tai mitätöiminen tapahtui ennen 1.1.1987, koskee sitä eri määräykset, eikä eläkeoikeuksien jakaminen ole pakollista. Jos laillinen avioliitto on päättynyt asumuseroon 1.1.1987 jälkeen ja eroa on kestänyt vuoden, kumpi tahansa aviopuoliso voi hakea eläkeoikeuksien jakamista. Asumuseron johdosta tehtävän eläkeoikeuksien jakamista koskevan hakemuksen jättämiseen ei sovelleta mitään aikarajoja, paitsi jos toinen asuuserossa elävistä puolisoista kuolee. Aikaisemmin avoliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa olleet voivat hakea eläkeoikeuksien jakamista neljän vuoden kuluessa erostaan, sen jälkeen kun he ovat asuneet erossa vuoden.

Jos arvelet, että sinulla on oikeus Kanadan työeläkejärjestelmän mukaiseen eläkeoikeuksien jakamiseen ja haluat hakea jakamista, liitä hakemukseesi lyhyt kirjallinen lausunto tätä koskien. Service Canada lähettää sen jälkeen sinulle erillisen lomakkeen niitä lisätietoja varten, jotka se tarvitsee ratkaistakseen, onko eläkeoikeuksien jakaminen mahdollista.

Henkilötietojen luottamuksellisuus

Antamasi tiedot kerätään *Canada Pension Plan* -lainsäädännön nojalla, jotta kelpoisuutesi etuuksiin voitaisiin määrittää. Sosiaaliturvanumero kerätään *Kanadan eläkeasetuksen* 52 §:n nojalla ja SIN:iä koskevan valtiovarainministeriön direktiivin mukaisesti sosiaaliturvanumeron valtuutettuna käyttäjänä. Sosiaaliturvanumeroa käytetään varmistamaan henkilön tarkka tunnistaminen, niin että etuudet voidaan lähettää asianmukaisesti ja etuudet ja oikeudet voidaan laskea oikein. Sosiaaliturvanumeroa käytetään myös tulontarkistustarkoituksiin Kanadan verohallinnon kanssa voidaksemme palvella sinua paremmin ja vähentää hallituksen päällekkäisyyttä.

Tämän hakemuksen esittäminen on vapaaehtoista. Kuitenkin jos kieltäydyt antamasti henkilötietojasi, Kanadan työ- ja taitoministeriö (HRSDC) ei pysty käsittelemään hakemustasi.

Antamiasi tietoja voidaan käyttää ja/tai antaa politiikka-analyysiin, tutkimukseen ja/tai arviointitarkoituksiin. Näiden toimien suorittamiseksi voidaan linkittää monia tietolähteitä, jotka ovat HRSDC:n hoidossa ja valvonnassa. Kuitenkin, kun henkilötietoja käytetään ja/tai annetaan tällä tavalla, seurauksena ei ole, että sinusta tehdään hallinnollinen päätös (kuten päätös oikeudestasi etuuteen).

Antamasi tiedot voidaan jakaa HRSDC:ssa, liittovaltion minkä tahansa instituution, provinssin viranomaisen tai provinssin lain perusteella luodun julkisen elimen kanssa, jonka kanssa HRSDC on tehnyt sopimuksen ja/tai hallituksen ulkopuolisten kolmansien osapuolten kanssa, voidakseen hallita *Kanadan eläkettä*, parlamentin muita säädöksiä sekä liittovaltion tai provinssin lakia sekä poliittisen analyysin, tutkimuksen ja/tai arvioinnin tarkoituksiin. Tietoja voidaan jakaa muiden maiden hallitusten kanssa kyseisen lain sekä *Kanadan eläkkeenvastavaroista* hallintaa tai toimintaa koskevien sopimusten mukaisesti.

Henkilötietojesi hallintaan sovelletaan *Kanadan eläkettä* sekä *tietosuojalakia*. Sinulla on oikeus tutustua henkilötietoihisi ja oikeus niiden suojaan. Ne säilytetään HRSDC PPU 146 (CPP) -henkilötietopankissa. Ohjeet siitä, miten nämä tiedot saadaan, esitetään pääpiirteissään hallituksen julkaisussa, jonka nimi on *Info Source*, joka on saatavana seuraavassa verkkoosoitteessa: www.infosource.gc.ca. *Info Source* on saatavissa myös verkossa missä tahansa Service Canadian keskuksessa